

Vergaderjaar 2017–2018

20 361

Suriname

Nr. 179

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 5 oktober 2017

Op 13 september 2017 hebben de leden Van den Hul (Pvda) en Kuzu (DENK) tijdens een overleg met de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken de niet volledige AOW-opbouw die (voormalig) Nederlandse ingezetenen van Surinaamse herkomst ervaren, aan de orde gesteld¹. De situatie betreft ruim 28.000 Nederlandse ingezetenen van Surinaamse afkomst en ongeveer 2.400 AOW-gerechtigden van Surinaamse afkomst die op dit moment in het buitenland wonen. Deze (voormalig) ingezetenen hebben geen volledige AOW opgebouwd, als ze zich na hun vijftiende levensjaar in Nederland hebben gevestigd. Voor elk jaar dat zij vanaf hun vijftiende niet in Nederland woonachtig zijn, wordt hun AOW-pensioen met twee procent gekort. De Minister van Buitenlandse Zaken heeft tijdens het overleg de toezegging gedaan om de geuite zorgen aan de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) door te geven en hem om een reactie te vragen. Tijdens het overleg heeft de Minister van Buitenlandse Zaken reeds antwoord gegeven op de vraag van het lid Van den Hul over ouderen die in Nederland pensioen ontvangen, maar voor langere tijd naar Suriname willen reizen. Omdat het beleid ten aanzien van de AOW onder mijn verantwoordelijkheid valt zend ik u, mede namens de Minister van Buitenlandse Zaken, deze reactie.

Het lid Van den Hul heeft gevraagd of er een oplossing is voor deze personen. Ik bericht u hierbij dat er geen mogelijkheid bestaat voor een speciale regeling voor de niet volledige AOW-opbouw van Nederlandse (voormalig) ingezetenen van Surinaamse herkomst. De reden daarvoor is als volgt.

Een ingezetene van Nederland is verplicht verzekerd voor de AOW. Mensen die in het buitenland wonen zijn niet verzekerd voor de AOW en betalen geen AOW-premie. Voor ieder niet verzekerd jaar vindt een korting van het AOW-pensioen plaats met 2%. Mensen die buiten Nederland

¹ Kamerstuk 20 361, nr. 173

woonden voordat zij zich in Nederland vestigden, zullen geen volledige verzekeringsopbouw hebben bij het bereiken van de AOW-leeftijd. In de periode tot aan de onafhankelijkheid van Suriname bouwde alleen een ingezetene van het Europese deel van het Koninkrijk AOW-pensioen op. Dit was geregeld op grond van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden met instemming van zowel Nederland als Suriname. In latere instantie is dit bevestigd door de Hoge Raad in het arrest van 25 maart 1959 (BNB 1959/162). De staatkundige relatie tussen Nederland en Suriname (tot aan de onafhankelijkheid van Suriname) heeft tot gevolg gehad dat Suriname steeds verantwoordelijk is geweest voor het eigen sociaal zekerheidsstelsel. De Nederlandse overheid is daarom voor de jaren dat personen in Suriname hebben gewoond, niet verantwoordelijk voor de AOW. Het alsnog uitkeren van AOW aan deze (voormalig) ingezetenen zou daarnaast leiden tot ongelijke behandeling met andere ingezetenen van niet-Nederlandse herkomst en met mensen die als ingezetene gedurende hun werkzame leven een bijdrage hebben geleverd aan de AOW.

Op 1 november 2007 oordeelde het toenmalige College Gelijke Behandeling² dat er geen verboden onderscheid wordt gemaakt door voormalig Rijksgenoten (waaronder Surinamers) die niet in het Europese gedeelte van het Koninkrijk der Nederlanden wonen, niet onder de werkingssfeer van het wettelijke AOW-stelsel te brengen.

De Centrale Raad van Beroep heeft op 1 april 2016 ingestemd met het oordeel van de rechtbank dat het betoog van appellant dat de uitleg van het begrip kring van verzekerden in strijd is met artikel 6, eerste lid, EVRM faalt³. In deze uitspraak verwees de Raad naar zijn vaste rechtspraak waarin, in navolging van de Hoge Raad, steeds is overwogen dat onder het begrip Rijk moet worden verstaan het Rijk in Europa⁴.

In het verleden is het onderwerp AOW-tekort, ook dat van Nederlanders van Surinaamse herkomst, uitgebreid parlementair behandeld. Voormalige bewindspersonen van het Ministerie van SZW, de huidige Minister van SZW en ikzelf hebben uw Kamer hierover geïnformeerd op 4 juli 2008⁵, 20 november 2008⁶, 26 april 2011 en 2 december 2015⁷. Op 2 juli 2009, 4 november 2015 en op 10 februari 2016 heb ik gesproken met vertegenwoordigers van de Vereniging Surinaamse Nederlanders (VSN).

Ik vind het voor de betrokken (voormalig) ingezetenen van belang dat zij een toereikende oudedagvoorziening hebben. Voor zover het ingezetenen betreft wiens inkomen vanaf de AOW-leeftijd lager is dan het sociaal minimum, kunnen zij middels een aanvullende inkomensvoorziening ouderen (AIO) het inkomen aanvullen tot het sociaal minimum. Deze voorziening kunnen zij aanvragen bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB).

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J. Klijnsma

² Oordeel 2007-4

³ ECLI: NL: CRVB:2016:1225

⁴ CRvB 6 maart 2002 USZ 2002/116

⁵ Kamerstuk 29 389, nr. 11

⁶ Kamerstuk 29 389, nr. 13

⁷ Bijlage bij Handelingen II 2015/16, nr. 32, item 14